

Fonaments del dret públic

Codi: 101116
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500259 Ciència Política i Gestió Pública	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Maria Carme Miralpeix Peix

Correu electrònic: MariaCarme.Miralpeix@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Els estudiants han de tenir una formació bàsica en ciències socials. Atès que no han estudiat mai cap matèria jurídica, i es tracta d'una assignatura introductòria al Dret Públic, no es requereixen coneixements jurídics previs.

Objectius

El contingut del curs versarà sobre els coneixements bàsics dels conceptes jurídics i l'organització constitucional de l'Estat. Un aspecte nuclear serà el concepte d'Estat de Dret com a garantia dels drets i llibertats. Aquesta assignatura ha de servir de base per al desenvolupament posterior de les assignatures de Dret Constitucional, Dret Administratiu i Dret Internacional Públic.

Competències

- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina i els diferents camps; les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets.
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar autònomament.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar el funcionament institucional que emana de la separació de poders horitzontal i vertical.
2. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
3. Descriure les relacions jurídiques del poder polític amb la ciutadania i entre els poders públics tant en els òrgans de l'estat com de l'administració pública i de l'estat com a subjecte de la política internacional.

4. Distingir els conceptes jurídics fonamentals com ara els drets i les llibertats.
5. Explicar les conseqüències del principi de l'imperi de la llei i la seva relació amb la protecció de les llibertats civils.
6. Exposar què implica que la constitució sigui considerada la norma fonamental de l'estat
7. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
8. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
9. Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
10. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
11. Treballar autònomament.
12. Valorar críticament les bases teòriques i el funcionament de l'estat de dret.

Continguts

PROGRAMA FONAMENTS DE DRET PÚBLIC

TEMA 1. Dret i Estat

- 1.1.- Concepte i funcions del Dret
- 1.2.- Dret, moral i usos socials. Dret i justícia.
- 1.3.- Legalitat i legitimitat: Validesa, vigència, aplicabilitat, eficàcia
- 1.4.- Estat i Dret
- 1.5.- Conceptes jurídics des d'una perspectiva de gènere.

TEMA 2. L'ordenament jurídic

- 2.1.- L'ordenament com a sistema de normes.
- 2.2.- Els grans sistemes jurídics: *common law* i *civil law*.
- 2.3.- Criteris de relacions entre normes i sistemes normatius.
- 2.4.- Les fonts del dret: les normes (tipus de normes), els costums, els principis generals del dret, la jurisprudència.
- 2.5.- Les branques del Dret. El Dret Públic

TEMA 3. La Constitució i el constitucionalisme

- 3.1.- Fonaments teòrics i evolució del constitucionalisme
- 3.2.- Evolució històrica del constitucionalisme
- 3.3.- Conceptes de Constitució
- 3.4.- La Constitució espanyola de 1978

TEMA 4. Les garanties de la Constitució

- 4.1.- La defensa de la Constitució: control de constitucionalitat i reforma de la Constitució.
- 4.2.- La justícia constitucional. Els models històrics de justícia constitucional: el sistema americà i el sistema europeu
- 4.3.- La justícia constitucional a l'ordenament espanyol: el Tribunal Constitucional

4.4.- Els processos de control de constitucionalitat: el recurs i la qüestió d'inconstitucionalitat

4.5.- La reforma de la Constitució espanyola de 1978

TEMA 5. La forma d'Estat: l'Estat social i democràtic de dret

5.1.- L'estat de dret: concepte i manifestacions

5.2.- L'estat democràtic i els conceptes de democràcia i representació. Plasmació a la Constitució espanyola.

5.3.- L'estat social. La Constitució econòmica. Eficàcia normativa i estat social.

TEMA 6. La Llei i el Reglament

6.1.- Concepte de Llei.

6.2.- El procediment legislatiu Tipus de Llei

6.3.- Les normes amb rang de Llei: els decrets-lleis i els decrets legislatius

6.4.- Concepte i classes de Reglament

6.5.- Relacions amb la Llei: el control de legalitat dels Reglaments.

TEMA 7. L'Estat de les Autonomies

7.1.- El principi autonòmic i l'estructura de l'ordenament.

7.2.- Els Estatuts d'Autonomia.

7.3.- Les lleis de l'Article 150 de la Constitució.

7.4.- La potestat normativa dels òrgans de les Comunitats Autònomes.

TEMA 8. Dret Internacional i Dret comunitari

8.1.- Les fonts del Dret Internacional.

8.2.- Els Tractats Internacionals. La integració del Dret Internacional a l'ordenament jurídic intern.

8.3.- Unió Europea i Dret Comunitari. Efectes del dret comunitari a l'ordenament jurídic espanyol.

TEMA 9. Els drets fonamentals (I)

9.1.- Drets humans i drets fonamentals

9.2.- La configuració dels drets fonamentals en la Constitució espanyola de 1978

9.3.- Eficàcia, titularitat i exercici dels Drets fonamentals

9.4.- Les garanties dels drets fonamentals

9.5.- El dret a la tutela judicial efectiva

TEMA 10. Els drets fonamentals (II)

10.1.- El principi d'igualtat. Dret a no ser objecte de discriminació per raó de sexe.

10.2.- Principals drets d'àmbit personal: vida, llibertat personal, pensament, intimitat

10.3.- Principals drets de l'esfera pública: llibertat d'expressió i informació; el dret de reunió, associació i sindicació; el dret de participació en els afers públics.

10.4.- Principals drets econòmics, socials i culturals: propietat, vaga i educació. Els principis rectors de la política social i econòmica.

Metodologia

Classes magistrals (es calcula que es dedicaran de tres a cinc hores per tema).

Seminars de discussió de textos o altres materials corresponents a cada tema del Programa

Pràctica, cerca, estudi i exercici amb documentació jurídica.

Debats d'actualitat jurídica.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes Teòriques	30	1,2	1, 4, 12
Seminars de discussió de textos	20	0,8	1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 12
Tipus: Supervisades			
Lectura i recensió d'un text	10	0,4	2, 8, 10, 11
Preparació de la pràctica	4	0,16	2, 8, 10, 11
Tutoria	1	0,04	
Tipus: Autònomes			
Estudi del temari de l'assignatura	51	2,04	8, 11
Lectura de textos	26	1,04	8, 11

Avaluació

El sistema d'avaluació es basarà en les següents evidències:

a) Dues proves escrites de coneixement sobre la matèria. La primera prova si es supera allibera la matèria avaluada. En la segona prova es podrà recuperar la matèria de la primera prova de no haver-se superat en el seu moment.

b) La lectura i avaluació d'un llibre monogràfic sobre el temari del curs.

c) Control pràctic de lectura d'un text preparat a casa i que es farà a classe

d) Pràctica que es prepara a casa i es farà a classe

Hi haurà control d'assistència a classe i a les tutories.

Un alumne es considera "no presentat" si no fa les proves escrites o no presenta cap dels tres treballs previstos durant el curs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Control de lectura i avaluació d'un llibre monogràfic	20 %	1	0,04	8, 9, 10, 11
Pràctiques a classe (resolució cas pràctic preparat a casa)	15 %	1,5	0,06	2, 7, 8, 9, 10, 11
Prova escrita (primera)	25 %	2	0,08	3, 6, 12
Prova escrita (segona)	25 %	2	0,08	1, 3, 4, 5, 9, 11
Pràctiques a classe (control de lectura d'un text)	15 %	1,5	0,06	2, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

A) Bibliografia de l'assignatura

- FOSSAS, E.- PÉREZ FRANCESC, J.LI. Lliçons de Dret Constitucional, Barcelona: Proa
- LATORRE, A. Introducción al Derecho. 1992. Madrid: Ariel. Madrid.
- LÓPEZ GUERRA, L. 1994. Introducción al Derecho Constitucional, València: Tirant Lo Blanch.
- GARRORENA MORALES, A. Derecho Constitucional. Madrid. Centro Estudios Políticos y Constitucionales
- MOLAS BATLLORI, I. 2004. Derecho Constitucional. Madrid: Tecnos.
- RODRIGUEZ RUIZ, BLANCA. 2017. Género y Constitución, Mujeres y Varones en el Orden Constitucional Español, Lisboa: Editorial Juruá.

B) Manuals de referència

- APARICIO PÉREZ, M.A. (dir.) i BARCELO, M. (coord). Manual de Derecho Constitucional, Atelier, Barcelona.
- BALAGUER CALLEJÓN, F (y otros) Derecho Constitucional, 2 vols., Tecnos. Madrid.
- LOPEZ GUERRA, L. (y otros) Derecho Constitucional, 2 vols. Tirant lo Blanc, Valencia.
- PÉREZ ROYO, J. Curso de Derecho Constitucional, Marcial Pons, Madrid.

C) Obres de consulta

- ARAGÓN REYES, M. (ed.) Temas básicos de Derecho Constitucional, Civitas, Madrid
- Enciclopedia Jurídica básica, Civitas, 1994
- Enciclopedia Jurídica española, Seix
- Diccionario del sistema jurídico español, Akal, 1984

D) Comentaris a la Constitució

- CASAS BAAMONDE, M.E.- RODRIGUEZ-PIÑERO, M., Comentarios a la Constitución, Wolters Kluwer, 2008
- GARRIDO FALLA, F. (dir.) Comentarios a la Constitución. Civitas, Madrid.
- ALZAGA VILLAAMIL, O. Comentarios a la Constitución Española Edersa, Madrid.

E) Textos legals

- CARRERAS SERRA, F.- GAVARA, J.C. Leyes políticas, Aranzadi, Pamplona.
- ALBERTÍ, E- GONZALEZ, M. Leyes políticas del Estado, Civitas, Madrid.

F) Enllaços Web

-<http://www.vlex.com>

-<http://www.todoelderecho.com>

-<http://www.noticias.juridicas.com>

-<http://www.congreso.es> (portal de la Constitución)

-<http://www.europa.eu>

G) Obres monogràfiques a llegir per ser avaluades (s'indicarà a cada grup quina monografia cal llegir).

- FIORAVANTI, M.: Los derechos fundamentales: apuntes de historia de las constituciones. Trotta 1998

- JIMENEZ ASENSIO, R.: El Constitucionalismo: proceso de formación y fundamentos del derecho Constitucional. Marcial Pons. 2005